

MAASMECHELEN

UHasselt bouwt klimaat van 2070

Ecotrons moeten tonen waar onze planeet naartoe gaat

De eerste zes koepels staan intussen. De constructie gaat door de spiegels helemaal op in het landschap.
Foto JEFFREY GAENS

Aan de Mechelse Heide is Universiteit Hasselt 14 'kamers' aan het bouwen om de gevolgen van de klimaatsverandering op ons milieu, het drinkwater en de omgeving te testen. Tegen het einde van het jaar moeten de ecotrons operationeel zijn. Door alle veranderingen te versnellen, kunnen ze onderzoeken hoe het er in 2070 allemaal zal uitzien door de toenemende droogte. Dit unieke project - alleen in het Franse Montpellier doen ze het hen voor - wordt bekostigd door Vlaanderen, LSM, Europa en de uief zelf.

Caroline VANDENREYDT

"De eerste zes koepels zijn ze nu aan het plaatsen, tegen het einde van de maand moeten ze er allemaal staan. We gaan hier aan hoogtechnologisch onderzoek doen, de effecten van de klimaatsverandering op 'natuurlijke elementen' bestuderen: daarmee bedoelen we zowel de natuur boven als onder de grond", beschrijft onderzoekster Natalie Beenaerts van UHasselt.

Honderd meter lang is het onderzoekscentrum. En op papier zien plannen van architecten er altijd fantastisch uit, maar in de realiteit blijkt dat toch vaak wat tegen te vallen. Vandaar dat ze bij Universiteit Hasselt wellicht ook een beetje het hart vasthielden toen de ecotrons - *ecologically controlled rooms*, ecologisch gecontroleerde kamers, red - werden uitgetekend als één grote spiegel die niet mis zou staan middenin de natuur. Maar dat blijkt uiteindelijk effectief het resultaat. De heide (en omgeving) wordt rondom weerspiegeld, waardoor het nieuwe onderzoeksinstituut volledig in het panorama opgaat. Iets waarmee Connecterra - de hoofdpoot van het Nationaal Park en het terrein waar het instituut ligt - uiteraard niet ongelukkig is.

Beenaerts: "We gaan hier specifiek de gevolgen van de toenemende droogtestress op de natuur onderzoeken. Lange termijnonderzoek is dat uiteraard. In twaalf koepels (de twee uiterste koepels worden niet in de proef opgenomen omdat zij niet de schaduw van de andere koepels opvangen en de re-

We weten niet wat er met ons drinkwater of de natuur zal gebeuren door de klimaatsverandering. Het is echt koffiedik kijken

Natalie BEENAERTS
Onderzoekster

sultaten dus kunnen vertekenen, red)", verduidelijkt Beenaerts, haar woorden over droogte en stress niet een klein beetje bijgetreden door het uitzonderlijke septemberweer.

Wormen

De onderzochte bodem zelf komt van de nabijgelegen Mechelse Heide. In een soort van grote 'plantenbakken' wordt de grond in de koepels geplaatst. "De bakken zijn in feite kokers die op de heide langzaam in de bodem worden gedrukt en dan voorzichtig er weer uitgehaald om zo weinig mogelijk aan te tasten van alles wat erin aanwezig is."

Van de Mechelse Heide gaat het dan binnenkort naar de ecotrons. Compleet met mogelijke insecten, rupsen en wormachtigen die in de grond zitten. "We willen het zo getrouw mogelijk. Alleen konijnen nemen we niet mee", lacht ze. Verdelgd gaan die insecten zeker niet worden, in de toekomst gaan ze ook kijken of het nodig is dat er (tijdelijk) bijen en rupsen in de

koepels worden gezet om te zorgen voor bestuiving.

Maar waarom gekozen voor heidegrond? "Omdat we echt de impact wilden meten op onze onmiddellijke omgeving. Dat is tot nog toe nog niet echt helemaal gebeurd. Het is ook een bewuste keuze om te kiezen voor droogtestress voor ons onderzoek, omdat dit volgens het IPCC - *het intergouvernementele panel over klimaatsverandering van de Verenigde Naties, red* - de grootste bedreiging voor West-Europa is door de klimaatsverandering. Toegegeven, de gevolgen van die verandering zijn voor België en Neder-

land nog niet echt voelbaar. Of dat denken we toch niet, met deze temperaturen vergeten we de grote wateroverlast van juni. Maar in Italië en Spanje zal het zeker zware gevolgen hebben. De landbouwteelten zullen zich ook moeten heroriënteren, ook in ons land. Het is niet onmogelijk dat hier over een tiental jaren wijnbouw niet zomaar een hobby is maar een lucratieve landbouwactiviteit."

Wijn

Het eerste half jaar zullen de koepels allemaal dezelfde zon, regen en gassen ondergaan. Daarna

willen ze de 'stress' per ecotron opbouwen, om tegen nummer dertien zowat rond het jaar 2070 (fictief) te eindigen. Maar waarom houden jullie het enkel op die droogtestress en bijvoorbeeld niet ook nog de gevolgen van CO2 of andere effecten. "Aanvankelijk dachten we wel aan verschillende behandelingen maar na uitgebreid overleg, zowel Vlaams als internationaal, is beslist om hierop te focussen. Omdat het gewoonweg nuttiger is voor deze regio. We kunnen met dit onderzoek relatief snel weten hoe het binnen 50 jaar gaat zijn en dus ook relevant advies geven over wat er moet gebeuren."

Koffiedik

Wat verwachten jullie trouwens dat er gaat gebeuren? "Dat is de grote vraag. Het is koffiedik kijken, oftewel letterlijk: in een dikke, zwarte bodem kijken. De klimaatsveranderingen op landbouwgewassen zijn ze al in Gemblooux aan het onderzoeken, maar het effect op de natuur blijft een groot vraagteken. Terwijl je dat echt niet mag onderschatten. We vergeten hoe belangrijk die ecosystemen zijn, hoeveel wij eruit halen. Mensen hebben vaak zoiets van, de natuur is mooi om te wandelen. Maar uit de bodem hier wordt wel het drinkwater voor Limburg en een deel van de Kempen gewonnen. Wat als er daarmee iets gebeurt, door al die veranderingen? Wat zijn de gevolgen voor ons drinkwater? Dat weten we allemaal niet."

Dat het allemaal belangrijk is om dat ook aan u en mij duidelijk te maken, weten ze als geen ander. Vandaar dat ze ook een akkoord hebben met Nationaal Park Hoge Kempen - waarin ze dus liggen - om de ecotrons in hun wandelroute op te nemen. "We gaan zelfs een platform bouwen aan de ecotrons, metershoog, om mensen te laten zien wat er effectief groeit."

"We weten echt nog niet wat de klimaatsverandering voor onze natuur en de ecosystemen gaat betekenen. Dat willen we hier onderzoeken", zegt Natalie Beenaerts van UHasselt. FOTO JEFFREY GAENS